

Ensemble 88

Conductus

- zaterdag 19 september | 17.00 - 18.00 uur
THEATER AAN HET VRIJTHOF, PAPYRUSZAAL

Johannes Schöllhorn 1962

Conductus (2010) voor klarinet, viool, cello en piano

Freya Wolf 1994

Minuscule (2020) voor klarinet, cello en piano *
(student compositie aan het Conservatorium
Maastricht bij Vyintas Baltakas)

Paul Pankert 1965

Quasi Rondo voor viool & live elektronica

Mateo Bourgogne

Envol (2020) voor fluit, klarinet en piano *
(student compositie aan het Koninklijk
Conservatorium in Luik bij Michel Fourgon)

Branka Popović 1977

One /Jehan (2020) voor viool & live elektronica *

Kaija Saariaho 1952

Cendres (1998) voor fluit, cello en piano

* gecomponeerd in opdracht van Ensemble 88
voor Musica Sacra Maastricht 2020

3 WERELDPREMIÈRES

Ensemble 88

Wouter Bergenhuizen piano

Johan Naus klarinet

Anne Davids fluit

Paul Pankert viool

Cornelia Briese cello

Gregor Pankert (live-) elektronica

Toelichting

Johannes Schöllhorn

Conductus

Conductus van Johannes Schöllhorn is gebaseerd op het *Trio voor orgel BWV584* van Johann Sebastian Bach. Ondanks de strenge structuur van Bachs compositie behoudt *Conductus* steeds een zekere lichtheid, met name door het gebruik van verrassende effecten op de piano. Hiervoor worden voorwerpen van metaal, glas en steen van diverse omvang gebruikt. De pianist mag zelf bepalen welke hiervan hij wanneer op de snaren legt, op de snaren laat vallen, over de snaren beweegt of van de snaren afhaalt. In de partituur is wel vastgelegd hoeveel van dit soort 'acties' er per fragment plaats moeten vinden. Van belang is dat deze handelingen steeds rustig en geconcentreerd worden uitgevoerd, én zacht: tussen *ppp* en *p*.

zaterdag 17.00

De Duitse componist **Johannes Schöllhorn** groeide op in Marktoberdorf en studeerde compositie bij Klaus Huber, Emmanuel Nunes en Mathias Spahlinger, en muziektheorie bij Peter Förtig aan de Hochschule für Musik Freiburg. Ook volgde hij cursussen bij Péter Eötvös.

Als docent was Johannes Schöllhorn verbonden aan de Hochschule der Künste in Zürich en de Hochschule für Musik, Theater und Medien in Hannover. Momenteel doceert hij aan de Hochschule für Musik und Tanz in Keulen.

Ensemble 88 streeft ernaar het werk van jonge compositiestudenten in de programma's te integreren. Onder toezicht van de compositiedocenten Vyintas Baltakas (Conservatorium Maastricht) en Michel Fourgon (Koninklijk Conservatorium Luik) componeren ook voor dit programma studenten nieuwe stukken, geïnspireerd op het festivalthema.

Freya Wolf

Miniscule

Miniscule is een studie van muzikale lijnen, die in beginsel autonoom zijn maar met elkaar verweven raken. Samen raken ze in en uit balans en het samenkomen ervan is gebaseerd op toeval. Het onderliggende idee is dat van een systeem als een klok, waarvan de delen met elkaar verbonden zijn om het systeem te laten werken, hoewel ze zich niet bewust zijn van het verband. Geen enkele actie staat geheel op zichzelf, maar heeft altijd effect op de omgeving, zonder dat dat bewust of voorspelbaar hoeft te zijn. Wanneer je het op grotere schaal bekijkt, is het resultaat een 'verbinding', ook al ontstaat die bij toeval en was het niet zo bedoeld.

Met een gevarieerde muzikale achtergrond, varieert het muzikale repertoire van **Freya Wolf** van post-rock tot hedendaagse muziek. Eerder studeerde ze vergelijkende literatuurwetenschap en filosofie. Nu studeert ze compositie klassieke muziek bij Vyintas Baltakas, wat ze eerder ziet als een vervolg dan als een alternatieve route. Op dit moment schrijft ze met name muziek voor ensembles.

Paul Pankert

Quasi Rondo

Quasi Rondo van Paul Pankert is gebaseerd op het gebed van de rozenkrans, waarvan de oorsprong teruggaat tot in de vroege Middeleeuwen. Dit gebed nam lange tijd een belangrijke plaats in binnen het dagelijks leven van de katholieke kerk. Kenmerkend voor het rozenkransgebed is het meditatieve karakter dat voortkomt uit de vele herhalingen. Paul Pankert gebruikt die meditatieve monotonie in deze compositie voor viool en live-elektronica. Door middel van een microtonale compositietechniek en precieze ritmische notatie imiteert hij de genuanceerde melodie van de menselijke spreekstem en weekt hij deze vorm van meditatie los van zijn religieuze context. De live-elektronica versterkt dit effect vooral door middel van een specifieke *loop*-techniek, waardoor er ruimte ontstaat voor overlapping.

Paul Pankert studeerde viool aan de conservatoria van Luik, Düsseldorf en Maastricht. Als lid van verschillende kamermuziekensembles gaf hij vele concerten door heel Europa. Als soloviolist en, sinds 2014, artistiek leider van Ensemble 88 analyseerde en speelde hij veel premières. Naast zijn werk als violist en pedagoog richt hij zich de laatste jaren steeds meer op het componeren. In 2008 won hij met zijn compositie *Spaltung* de Compositieprijs van de Koninklijke Vlaamse Academie van België. Hij schreef composities in opdracht van het Orgelpark Amsterdam, het festival Ars Musica (Brussel), Quatuor MP4, het Festival van Vlaanderen (B-Classic), het Ostbelgienfestival en Flagey in Brussel. Paul Pankert geeft les aan de Muziekacademie van de Duitstalige Gemeenschap van België en is mede-oprichter van het KI-Ex Ensemble.

Mateo Bourgogne

Envol

Envol van Mateo Bourgogne is vooral een verklanking van de stoomwals die het werkend bestaan tegenwoordig kan zijn, maar ook van de bedrieglijke puurheid en perfectie die ons in veel media wordt voorgehouden en die een ondraaglijke druk legt op veel mensen van

allerlei leeftijden. Het afstand doen van een dergelijke wereld en het accepteren van het feit dat we volmaakte wezens zijn met een beperkte hoeveelheid energie en tijd, zou kunnen leiden tot een onderzoek van de aardse menselijke natuur, dat zo veel mogelijk gebaseerd is op een evenwichtig gevoelsleven en het plezier 'gewoon onze gang te gaan'.

Mateo Bourgogne over *Envol*: 'Als uitgangspunt nam ik een tekst van Raoul Vaneigem uit zijn *De l'inhumanité de la religion* (2000). En naast een passage uit de festivalbrochure van Musica Sacra over het thema van dit jaar:

'Technische vooruitgang lijkt te suggereren dat er voor elk probleem een oplossing is of zal komen. Toch is er genoeg waaraan niets valt te veranderen. Tot op zekere hoogte is er enig verweer mogelijk tegen beperkingen van aanleg, draagkracht, omgeving en samenleving, maar de realiteit gebiedt toe te geven dat daar grenzen aan gesteld zijn. Tegen ouder worden, ongeneeslijke ziekte en de onontkoombare dood heeft verzet uiteindelijk geen zin.'
zou ik deze tekst van Vaneigem willen plaatsen:

'Al wat ik nodig heb is het plezier om mijn eigen gang te kunnen gaan, zonder ideologie of geloof, en zo goed als ik kan te streven naar de harmonie van mijn emoties, en het bewustzijn te vergroten van een menselijke en aardse natuur die pas net begint op te komen...'

Deze teksten geven een idee van de verschillende sferen die dit werk bepalen, én van de algemene strekking van de afsluiting ervan.

Mateo Bourgogne begon op negenjarige leeftijd met zijn studie piano in Sucre (Bolivia). Hij vervolgde zijn studie in 2014 aan het Institut Supérieur de Musique et Pédagogie in Namen (België) bij Jacqueline Lecarte. Drie jaar later stapte hij over naar de studie compositie aan het Koninklijk Conservatorium in Luik, waar hij studeert bij Michel Fourgon. Door zijn jeugd in Zuid-Amerika en zijn ervaring in rock bands is Mateo beïnvloed door verschillende culturele en muzikale stijlen zoals Boliviaanse folklore, klassieke en hedendaagse westerse muziek, rock en experimentele elektronische muziek. Zijn werk werd uitgevoerd in Brussel, Bergen, Luik en Rekem.

Branka Popović

One / Jehan

De Servische componiste Branka Popović schreef voor dit concert en voor Paul Pankert en Ensemble 88 *One / Jehan* voor viool en live-elektronica. 'Redenering en acceptatie / ontwikkeling en transformatie leiden, na een lange monoloog, tot één bepaald moment. Het geluid van de viool transformeert gedurende een 'proces van onderhandelingen' met elektronica. Het verandert van identiteit en karakter en werkt toe naar het slot, naar het moment van de uiteindelijke transformatie.

Branka Popović studeerde muzikwetenschap en compositie bij Zoran Erić aan het Conservatorium van Belgrado. Haar master compositie behaalde ze aan de Guildhall School of Music and Drama in Londen bij Judith Bingham, waar ze vervolgens nog een jaar bleef

Ensemble 88

als Composition Fellow. Haar werk wordt uitgevoerd door vooraanstaande ensembles en op festivals als het City of London Festival, het Sir Harrison Birtwistle Festival en het International Rostrum of Composers. In 2016, 2017 en 2018 was zij een van de geselecteerde deelnemers voor een reis naar China van de CEEC, Central and Eastern Europe Composers. Met haar compositie *Stardust* won ze in 2017 de tweede prijs van de London Music Society International Composer's Competition. Branka Popović is als assistent-docent compositie verbonden aan het Conservatorium van Belgrado.

Kaija Saariaho

Cendres

Het concert sluit af met *Cendres* van Kaija Saariaho. Zij schreef over dit werk: 'Het basismateriaal voor deze compositie vond ik in mijn dubbelconcert ...à la fumée voor altfluit, cello en orkest. Ook de titel ('As') is verwant aan dit werk. Bij het schrijven van *Cendres* concentreerde ik me vooral op de duiding van bepaalde muzikale thema's van de drie verschillende instrumenten van het trio, waarvan elk een heel eigen karakter en kleurenpalet heeft. De muzikale spanning komt tot stand en ontwikkelt zich de ene keer door de instrumenten zo dicht mogelijk bij elkaar te brengen (qua

toonhoogte, ritmiek, dynamiek, articulatie, kleur enz.), de andere keer tegenovergesteld, door de instrumenten zoveel mogelijk op hun eigen typerende wijze te laten klinken. Tussen deze twee extremen bestaat er een oneindig aantal mogelijkheden om meer of minder homogene muziekfragmenten tot stand te brengen. Het mij bewust zijn van deze variëteit was het koord waarop ik balanceerde bij het werk aan deze compositie.

Cendres is geschreven voor het Wolpe Trio in opdracht van het Gesellschaft für Neue Musik Ruhr en het Kulturbüro der Stadt Essen. ❖

Ensemble 88

Ensemble 88 is een Limburgs ensemble voor hedendaagse klassieke muziek. Het bestaat uit musici die geboren en getogen zijn in de Euregio. Het ensemble ontwikkelt met regelmaat 'cross-over'-projecten met kunstenaars uit andere disciplines. Bovendien geeft Ensemble 88 geregeld opdrachten aan componisten. In samenspraak met deze componisten brengt het ensemble deze werken in première. Mede hierdoor speelt Ensemble 88 een essentiële rol in de ontwikkeling van hedendaagse muziek in de Euregio. Het ensemble wordt financieel ondersteund door de Provincie Limburg en de Gemeente Heerlen.

Dit concert wordt opgenomen door L1 voor uitzending door L1 of NTR (NPO Radio 4) op een nader te bepalen datum en tijd | zie www.musicasacramaastricht.nl.

MUSICA SACRA MAASTRICHT IS EEN COPRODUCTIE VAN Stichting Musica Sacra en Theater aan het Vrijthof Maastricht. Filmselectie i.s.m. Lumière.

DIRECTEUR-BESTUURDER Jean Boelen, directeur Theater aan het Vrijthof Maastricht
PROGRAMMACOMMISSIE Jacques Giesen (voorzitter), Jos Leussink (adviseur), Sylvester Beelaert, Fons Dejong, Bas Geerts en Susanne Vermeulen

RAAD VAN TOEZICHT Jean Jacobs (voorzitter), Michel Cobben, Barbara de Heer, Bas Huyser, Eddy Klomp en Lieke Wijnia (aspirant)

PROJECTLEIDING & FONDSSENWERVING Fons Dejong **MARKETING & PUBLICITEIT** Hetty van Dongen **PRODUCTIE** Raf Meijers **REDACTIE** Philip Leussink, Jacinta Wetzer, Sylvester Beelaert en Fons Dejong **VORMGEVING** Philip Leussink **UITBALIE** Flora Minis en Susan Meisen **TECHNISCHE COÖRDINATIE** Sander Ronden **FACILITAIR** Nandi Nijsten / Mandy Walls **FINANCIËN** Martijn Dekker / Jos Spauwen

MUSICA SACRA MAASTRICHT is lid van De Verenigde Podiumkunstenfestivals.

MUSICA SACRA MAASTRICHT wordt mede mogelijk gemaakt door Fonds Podiumkunsten, Provincie Limburg, Gemeente Maastricht, Theater aan het Vrijthof, Elisabeth Strouven Fonds, Stichting Kanunnik Salden Nieuwenhof, Lira Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds, de Vrienden van Musica Sacra Maastricht en alle (concert-) locaties en samenwerkingspartners. De activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door anonieme giften van particulieren. **MEDIAPARTNERS** NPO Radio4, NTR, KRO NCRV, L1, Dagblad de Limburger, RTV Maastricht.

STEUN HET FESTIVAL Voor een bijdrage vanaf € 40 geniet u als Vriend van Musica Sacra Maastricht vele voordelen. Zie voor meer informatie en aanmelding www.musicasacramaastricht.nl/vriend.

STICHTING MUSICA SACRA Vrijthof 47, 6211 LE Maastricht
info@musicasacramaastricht.nl • www.musicasacramaastricht.nl

f [facebook.com/MusicaSacraMaastricht](https://www.facebook.com/MusicaSacraMaastricht) • @FestivalMSM | #MSM2020